

22. мај 2026

Дан опомене за независност правосуђа – 23. мај 2026

Сваке године, 23. маја, MEDEL обележава Дан опомене за независност правосуђа, одајући почаст успомени на судије Ђованија Фалконеа, Франческу Морвилло и Паола Борселина, који су, заједно са припадницима свог обезбеђења, убијени у разорним мафијашким нападима.

На овај дан, MEDEL одаје признање свима који се боре за правду, чак и по цену сопственог живота или личне слободе. Један од најсветлијих примера је Мурат Арслан, председник YARSAVA-а и добитник Награде Вацлав Хавел Савета Европе за 2017. годину, који је неправедно ухапшен 2016. године, осуђен на десет година затвора након монтираног судског поступка и који се и даље налази у притвору због своје непоколебљиве посвећености људским правима и владавини права.

Данас MEDEL упозорава да су ове вредности све више угрожене и да читав систем заштите људских права, успостављен након трагедија Другог светског рата, ризикује да буде потпуно потиснут.

Сведоци смо политичких лидера који настоје да успоставе доминацију незаконитом употребом силе, ратним злочинима и насиљем огромних размера; Међународни кривични суд постаје мета систематских напада и бива подриван неиспуњавањем обавеза држава чланица; европске владе доводе у питање универзалност и недељивост људских права гарантованих Конвенцијом, као и правни и судски систем успостављен ради њихове заштите на највишем нивоу; на националном нивоу врше се политички и институционални притисци на судије, тужиоце и адвокате, уз истовремене претње њиховој независности и самосталности. Све ово представља део глобалног напада на правничку професију и ауторитарног заокрета којим се доводе у питање права и слободе.

У том контексту, MEDEL позива:

- међународну заједницу да предузме све неопходне кораке ради очувања међународног поретка заснованог на владавини права и система међународног правосуђа успостављеног ради заштите основних права;
- европске државе да поступају у складу са својом јасно исказаном и непоколебљивом посвећеношћу систему Конвенције као механизму за промовисање основних европских вредности — људских права, демократије и владавине права — и да одбаце нападе са највиших политичких нивоа на права заштићена Конвенцијом и пресуде Европски суд за људска права донете ради њихове заштите (Рејкјавичка декларација, 2023);¹
- националне власти да поштују начело поделе власти, независност судства и независност појединачних судија, тужилаца и адвоката.

MEDEL позива европске институције да предузму све неопходне мере како би Мурат Арслан и сви други неправедно притворени у Турској коначно поново добили своју слободу, те како би владавина права и независно правосуђе били обновљени.

¹ <https://rm.coe.int/4th-summit-of-heads-of-state-and-government-of-the-council-of-europe/1680ab40c1>